

deputaten

herziening kerkorde

ontwerp kerkorde – 3 tekst-versie

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Harderwijk 2011

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

WERKORDE 3

Nader ontwerp kerkorde

voor de Gereformeerde Kerken in Nederland (vrijgemaakt)

in opdracht van de generale synode Harderwijk 2011

opgesteld door deputaten herziening kerkorde

dr. S. Griffioen

ds. K. Harmannij

mr. P.T. Pel

dr. M. te Velde

juni 2012

WERKORDE 3 - doorlopende tekst

Kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland

inhoud

A. de kerken

- A1 eenheid van geloof en belijden
- A2 vrede
- A3 kerkorde en naleving
- A4 statuut
- A5 kerk en overheid

B. de ambten en overige diensten

- B1 de ambten
- B2 binding aan Bijbel en belijdenis
- B7 ambt m/v
- B23 regeling van predikantszaken
- B3 taak van de predikanten
- B4 predikanten met een bijzondere taak
- B8 toegang tot het ambt van predikant
- B9 roeping van de predikant
- B10 opleiding voor predikanten
- B13 levenstaak predikant
- B14 rechtspositie predikant
- B16 levensonderhoud
- B17 arbeidsongeschiktheid
- B18 op non-actiefstelling predikant
- B19 losmaking predikant
- B20 ontheffing predikant
- B21 schorsing en afzetting predikant
- B22 emeritaat
- B5 taak van de ouderlingen
- B6 taak van de diakenen
- B24 roeping van ouderlingen en diakenen
- B25 aftreden van ouderlingen en diakenen
- B26 op non-actiefstelling ouderlingen en diakenen
- B27 schorsing en afzetting ouderlingen en diakenen
- B28 kerkenraad en diaconie
- B29 werkwijze van kerkenraad en diaconie
- B30 kerkelijk werkers
- B31 voorgaan in de kerkdiensten
- B32 kleine gemeenten
- B33 instituering, splitsing en samenvoeging van kerken

C. het leven van de gemeente

- C1 de gemeente
- C2 kerkdiensten op zondag
- C3 inrichting van de kerkdiensten
- C4 bijzondere kerkdiensten
- C5 bediening van de doop
- C6 viering van het avondmaal
- C7 toelating tot het avondmaal
- C8 kerkelijke registratie
- C9 binnenkomst in de gemeente

- C10 vertrek uit de gemeente
- C16 onttrekking
- C11 huwelijk
- C12 opvoeding en onderwijs
- C13 geloofsleven en toerusting
- C14 onderlinge gemeenschap, pastoraat en diaconaat
- C15 de missionaire roeping

D. de kerkelijke tucht

- D1 karakter en reikwijdte van de tucht
- D2 onderling vermaan
- D3 middelen van kerkelijke tucht
- D4 wijze van optreden
- D5 vermaan over belijdende leden
- D6 ontzegging en afhouding van het avondmaal
- D7 vermaan over volwassen doopleden
- D8 voorbede en vermaan door de gemeente
- D9 buitensluiting
- D10 terugkeer
- D11 afwijkende opvattingen

E. kerkelijk samenleven

- E3 meerdere vergaderingen
- E4 classis
- E5 naburige kerk
- E6 kerkvisitatie
- E11 particuliere synode
- E7 generale synode
- E8 bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen
- E9 andere kerken in Nederland
- E10 kerken buiten Nederland

F. besluitvorming en rechtsmiddelen

- F1 besluitvorming
- F2 rechtskracht, inwerkingtreding en uitvoering
- F4 bezwaar
- F5 kerkelijke rechtspraak
- F6 vrede door recht
- F7 beroep
- F8 hoger beroep
- F9 herziening
- F10 rechtspraak in predikantszaken
- F11 klachtrecht bij seksueel misbruik
- F12 revisie

G. materiële aangelegenheden

- G1 financiële bijdragen en onderlinge steun
- G2 bestuur en beheer
- G3 rechtspersoonlijkheid
- G4 vertegenwoordiging

H. slotbepaling

- H1 vaststelling en wijziging kerkorde

A. de kerken

A1 eenheid van geloof en belijden

- A1.1 De Gereformeerde Kerken in Nederland zijn onderling verbonden in eenheid van het christelijk geloof in gehoorzaamheid aan de Heilige Schrift.
- A1.2 Zij aanvaarden met de oude christelijke kerk de Apostolische Geloofsbelijdenis, de geloofsbelijdenis van Nicea en de geloofsbelijdenis van Athanasius. Met de kerk van de Reformatie aanvaarden zij bovendien de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels als betrouwbare samenvatting van de christelijke leer.

A2 vrede

- A2.1 In de kerk van Christus moet alles op gepaste wijze en in goede orde gebeuren, zodat de vrede wordt gediend.
- A2.2 Allen staan onder de ene Heer, Jezus Christus, het hoofd van zijn kerk. Geen persoon of kerk mag een andere persoon of kerk overheersen.

A3 kerkorde en naleving

- A3.1 De kerkorde is door de kerken vastgesteld als een gemeenschappelijke regeling voor het leven in de gemeente en het samenleven van de kerken.
- A3.2 De kerken, ambtsdragers en gemeenteleden houden zich aan de kerkorde en de kerkelijke regelingen en besluiten.

A4 statuut

- A4.1 Het eigen recht van de kerken, dat tot uitdrukking komt in de kerkorde alsook in plaatselijke, classica en generale kerkelijke regelingen en besluiten, vormt het statuut van de kerken in de zin van de Nederlandse wetgeving.

A5 kerk en overheid

- A5.1 De kerken erkennen de overheid, die in dienst van God haar gezag uitoefent in de burgerlijke samenleving.
- A5.2 Door overleg en correspondentie streven de kerken naar een goede verstandhouding met de overheid, gericht op respect voor ieders eigen positie.
- A5.3 Bij ernstige openbare aantasting van Gods naam of bedreiging van de vrijheid van godsdienst spreken de kerken de overheid daarover aan.

B. de ambten en overige diensten

B1 de ambten

- B1.0 De kerken kennen de ambten van predikant, ouderling en diaken.
- B1.1 De gemeente ontvangt haar ambtsdragers van Christus.
- B1.2 Voor het vervullen van de ambten is een wettige roeping nodig.
- B1.3 De ambtsdragers werken, ieder vanuit eigen taak, samen aan de opbouw van de gemeente.

B2 binding aan Bijbel en belijdenis

- B2.1 De ambtsdragers zijn gebonden aan de leer van de Bijbel, zoals samengevat in de belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit bij de aanvaarding van hun ambt door ondertekening van het bindingsformulier.

B7 ambt m/v

- B7.1 gereserveerd

B23 regeling van predikantszaken

- B23.1 Op de ambtsdienst van de predikanten is behalve de kerkorde de generale regeling voor predikantszaken van toepassing.
- B23.2 gereserveerd

B3 taak van de predikanten

- B3.1 De predikanten hebben als primaire taak de verkondiging van het Evangelie voor kerk en wereld.
- B3.2 Zij bedienen in de kerkdiensten het Woord van God en de sacramenten van doop en avondmaal en zij gaan voor in de gebeden.
- B3.3 De predikant rust de gemeente in prediking en onderricht toe tot een leven in het geloof. Hij bestrijdt dwalingen en weerlegt valse leer.
- B3.4 De predikant geeft met de ouderlingen leiding en herderlijke zorg aan de gemeente. Samen oefenen zij over de gemeente de kerkelijke tucht.

B4 predikanten met een bijzondere taak

- B4.1 De kerken kunnen aan een predikant een bijzondere opdracht verlenen, zoals voor de theologische opleiding, bijzondere vormen van pastoraat of missionaire arbeid.
- B4.2 De kerken voorzien waar mogelijk in predikanten die een geestelijke verzorgingstaak vervullen bij niet-kerkelijke instellingen, zoals ten behoeve van de gezondheidszorg, justitie of defensie.

B8 toegang tot het ambt van predikant

- B8.1 Wie als kandidaat toegang tot het ambt van predikant vraagt, kan beroepen worden na een beroepbaarstellend onderzoek door de aangewezen classis.
- B8.2 Een kandidaat-predikant die een beroep heeft aangenomen, verkrijgt toelating tot het predikantsambt na een toelattend onderzoek door de classis waar hij zal gaan dienen.
- B8.3 Over de toelating van een predikant uit een andere kerk van gereformeerde belijdenis in binnen- of buitenland of uit een kerk waarmee geen kerkelijke gemeenschap bestaat, beslist de classis.

B9 roeping van de predikant

- B9.1 De roeping van een predikant bestaat uit de beroeping, de instemming van de gemeente, de goedkeuring van de classis en de bevestiging.
- B9.8 De kerkenraad voorziet in een regeling voor het beroepingswerk.
- B9.2 De *beroeping* vindt plaats door de kerkenraad, met medewerking van de gemeente en gehoord de diakenen.
- B9.4 Het beroep wordt door de kerkenraad uitgebracht via de beroepsbrief. De predikant aanvaardt het beroep door de aannemingsbrief.
- B9.5 Als vanuit de gemeente geen gegrond bezwaar tegen leer of leven van de predikant wordt ingebracht, is de *instemming* van de gemeente verkregen.
- B9.6 De classis verleent haar *goedkeuring* als zij zich heeft overtuigd dat is voldaan aan de vereisten van de kerkorde en de generale regelingen.
- B9.7 De *bevestiging* vindt plaats in een kerkdienst met gebruik van het formulier. De bevestiging van hem die voor het eerst predikant wordt, gebeurt onder handoplegging.

B10 opleiding voor predikanten

- B10.1 De kerken onderhouden voor de opleiding van hun predikanten een theologische universiteit. De synode stelt voor de universiteit een statuut vast.
- B10.2 De docenten aan de theologische universiteit zijn gebonden aan de leer van de Bijbel, zoals samengevat in de belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit door ondertekening van het desbetreffende bindingsformulier.
- B10.3 Voor het predikantschap in de kerken is een voltooide opleiding tot predikant aan de theologische universiteit vereist. De generale regeling predikantszaken voorziet in bijzondere gevallen.
- B10.4 De kerken spannen zich er voor in dat er voldoende studenten in de theologie zijn. De kerken bieden hun, zo nodig, financiële steun.

B13 levenstaak predikant

- B13.1 De predikant ontvangt zijn ambt voor het leven. Hij vervult zijn dienst met onverdeelde toewijding.
- B13.2 Voor de uitoefening van het ambt in deeltijd of voor het onderbreken van de dienst voor langere tijd is de toestemming van de classis nodig.

B14 rechtspositie predikant

- B14.1 Een predikant is altijd verbonden aan een plaatselijke kerk of aan twee of meer kerken die daarvoor een samenwerking zijn aangegaan.
- B14.2 De verbintenis van de predikant met een kerk berust op overeenstemming krachtens de beroepsbrief van de kerkenraad en de aannemingsbrief van de predikant.
- B14.3 De rechtspositie van de predikant heeft een eigen kerkelijk karakter. De rechtsverhouding tussen kerk en predikant wordt beheerst door het kerkelijk recht en niet door het statelijk recht.
- B14.5 Ook in geval van een bijzondere taak is de predikant verbonden aan een plaatselijke kerk. De regeling van zijn rechtspositie vereist de goedkeuring van de classis en, indien van toepassing, de synode.

B16 levensonderhoud

- B16.1 De kerkenraad is namens de gemeente verantwoordelijk voor het levensonderhoud van de predikant, zodat de predikant zonder zorg van het evangelie kan leven.
- B16.2 De kerkelijke zorgplicht strekt zich mede uit tot het gezin van de predikant en, in geval van diens overlijden, zijn weduwe en zijn minderjarige kinderen.
- B16.3 De kerken hanteren een gezamenlijk kader voor de invulling van hun zorgplicht.

B17 arbeidsongeschiktheid

- B17.1 Bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de predikant als gevolg van ziekte of ongeval worden de desbetreffende voorschriften in acht genomen.
- B17.2 Bij blijvende verhindering van de ambtsdienst als gevolg van ziekte of ongeval beslist de kerkenraad over het verlenen van gezondheidsemeritaat of ontheffing van het ambt. Deze beslissing behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B18 op non-actief stelling predikant

- B18.1 Bij dringende noodzaak kan de kerkenraad bij wijze van tijdelijke ordemaatregel overgaan tot gehele of gedeeltelijke op non-actief stelling van de predikant.

B19 losmaking predikant

- B19.1 Indien sprake is van een situatie waarin de predikant de gemeente blijvend niet meer met vrucht kan dienen, besluit de kerkenraad de predikant los te maken van de gemeente. Dit besluit behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B20 ontheffing predikant

- B20.2 Een predikant wordt ontheven van zijn ambt wanneer binnen twee jaar na een losmaking geen verbintenis met een andere kerk tot stand komt.
- B20.8 Een predikant wordt ontheven van zijn ambt wanneer hij als gevolg van ziekte of ongeval blijvend verhinderd is het predikantschap te vervullen, maar wel andere passende arbeid kan verrichten.
- B20.3 In andere gevallen kan slechts wegens gewichtige redenen ontheffing plaats vinden.
- B20.4 De kerkenraad beslist over een ontheffing. Dit besluit behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B21 schorsing en afzetting predikant

- B21.1 Een predikant die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt niet trouw bedient, in strijd handelt met het bindingsformulier dan wel het ambtelijk vermaan hardnekkig verwerpt, wordt door de kerkenraad geschorst.
- B21.2 Het besluit tot schorsing behoeft vooraf de instemming van de kerkenraad van de naburige kerk.
- B21.5 De kerkenraad beslist of na de schorsing afzetting van de predikant moet volgen. Dit besluit behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B22 emeritaat

- B22.1 De kerkenraad verleent een predikant emeritaat bij het bereiken van de daarvoor door de generale synode gestelde leeftijd.
- B22.2 In onderlinge overeenstemming tussen kerkenraad en predikant kan het emeritaat later ingaan. Het besluit van de kerkenraad behoeft de instemming van de gemeente.
- B22.4 Bij emeritering blijft de kerkenraad van de laatst gediende kerk verantwoordelijk inzake het ambt en het levensonderhoud van de predikant.
- B22.3 Een emeritus-predikant behoudt de bevoegdheid om op verzoek van een kerkenraad het Woord en de sacramenten te bedienen of andere diensten te verrichten.
- B22.6 Een besluit van de kerkenraad omtrent emeritaat behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B5 taak van de ouderlingen

- B5.1 De ouderlingen geven met de predikant leiding en herderlijke zorg aan de gemeente. Samen oefenen zij over de gemeente de kerkelijke tucht.
- B5.2 Als opzieners waken zij over het geestelijk leven van de gemeenteleden en bezoeken hen zo vaak als nodig is, tenminste eenmaal per jaar.
- B5.5 De ouderlingen en de predikant zien er samen op toe dat elke ambtsdrager zijn dienst trouw vervult.
- B5.7 Op verzoek van de kerkenraad kunnen gemeenteleden de ouderlingen assisteren in hun werk.
- B5.6 De kerkenraad kan onderscheid aanbrengen bij de verdeling van taken onder de ouderlingen.

B6 taak van de diakenen

- B6.1 De diakenen gaan de gemeente voor in de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid in kerk en wereld. Zij stimuleren de onderlinge zorg en hulp alsook de christelijke inzet en vrijgevigheid voor anderen die hulp behoeven.
- B6.2 De diakenen onderkennen in de gemeente moeiten in sociaal en materieel opzicht en bieden de gemeenteleden ondersteuning met woord en daad. Zij bezoeken daartoe de gemeenteleden. Zij verzamelen de liefdegaven, beheren die en delen die naar behoefte uit.

B24 roeping van ouderlingen en diakenen

- B24.1 De roeping van ouderlingen en diakenen bestaat uit de verkiezing, de benoeming, de instemming van de gemeente en de bevestiging. De plaatselijke regeling wordt daarbij in acht genomen.
- B24.2 Met het oog op de *verkiezing* wordt de gemeente in de gelegenheid gesteld om vooraf te attenderen op hen die geschikt worden geacht voor het ambt van ouderling of diaken.
- B24.3 De kerkenraad toetst, in direct overleg met de diakenen, de geschiktheid voor de ambten en let op gegronde redenen van verhindering.
- B24.4 De kerkenraad stelt ter verkiezing zo mogelijk een dubbel aantal kandidaten.
- B24.5 Na de verkiezing door de belijdende leden van de gemeente vindt de *benoeming* plaats door de kerkenraad. Bij uitzondering kan benoeming zonder verkiezing plaatsvinden.
- B24.6 Ontheffing van een benoeming kan slechts worden gevraagd en verleend wegens gegronde redenen.
- B24.7 De *instemming* van de gemeente wordt verkregen als de namen van de benoemde personen op twee achtereenvolgende zondagen zijn afgekondigd en er vanuit de gemeente geen gegrond bezwaar tegen hun leer of leven wordt ingebracht.
- B24.8 De *bevestiging* vindt plaats in een kerkdienst met gebruik van het formulier.

B25 aftreden van ouderlingen en diakenen

- B25.1 De ouderlingen en diakenen vervullen hun ambtsdienst drie of meer jaren, afhankelijk van de plaatselijke regeling.
- B25.2 Als regel is elk jaar een evenredig deel van de ouderlingen en diakenen aftredend. Zij zijn niet direct herkiesbaar, behoudens bijzondere omstandigheden.
- B25.3 De kerkenraad verleent tussentijdse ontheffing slechts wegens gegronde redenen.

B26 op non-actief stelling ouderlingen en diakenen

- B26.1 Bij dringende noodzaak kan de kerkenraad bij wijze van tijdelijke ordemaatregel overgaan tot gehele of gedeeltelijke op non-actief stelling van een ouderling of diaken.

B27 schorsing en afzetting ouderlingen en diakenen

- B27.1 Een ouderling of diaken die een openbare of in ander opzicht ernstige zonde begaat, zijn ambt niet trouw bedient, in strijd handelt met het bindingsformulier dan wel de kerkelijke vermaning hardnekkig verwerpt, wordt door de kerkenraad geschorst.
- B27.2 Het besluit tot schorsing behoeft vooraf de instemming van de kerkenraad van de naburige kerk.
- B27.3 Een schorsing geldt voor ten hoogste een periode van drie maanden.
- B27.4 De kerkenraad besluit of na schorsing afzetting moet volgen. Het besluit tot afzetting behoeft vooraf de goedkeuring van de classis.

B28 kerkenraad en diaconie

- B28.1 In elke kerk is een kerkenraad, die bestaat uit de predikant(en) en de ouderlingen.
- B28.4 De diakenen vormen samen de diaconie.
- B28.3 Ten minste tweemaal per jaar overleggen de kerkenraad en de diaconie over hun pastoraal en diaconaal ambtswerk in de gemeente en over de materiële zaken van de kerk.
- B28.2 De kerkenraad rekent met de eigen verantwoordelijkheid van de gemeenteleden en raadpleegt de gemeente met het oog op de hoofdzaken van zijn beleid.

B29 werkwijze van kerkenraad en diaconie

- B29.1 De werkwijze van de kerkenraad en die van de diaconie en de wijze waarop zij samenwerken worden vastgesteld in een plaatselijke regeling.
- B29.4 De kerkenraad en diaconie dragen beide zorg voor een goede instructie en regeling van de taken en werkzaamheden die onder hun verantwoordelijkheid in de gemeente worden verricht.
- B29.5 De diaconie doet eenmaal per jaar verantwoording van haar beleid en beheer aan de kerkenraad.

B30 kerkelijk werkers

- B30.1 De kerkenraad kan een of meer kerkelijk werkers benoemen om een deel van het dienstwerk in de gemeente uit te voeren.
- B30.3 De kerkelijk werkers zijn gebonden aan de leer van de Bijbel, zoals samengevat in de belijdenisgeschriften. Zij bekrachtigen dit bij de aanvaarding van hun werk door ondertekening van het bindingsformulier.
- B30.2 De kerkenraad houdt zich voor wat betreft profiel, taken en positie van de kerkelijk werkers aan de generale regelingen.

B31 voorgaan in de kerkdiensten

- B31.0 Een predikant mag het Woord en de sacramenten niet elders bedienen zonder toestemming van de kerkenraad daar ter plaatse.
- B31.1 Aan niet-predikanten kan door de classis preekbevoegdheid worden verleend in overeenstemming met de generale regeling.

B32 kleine gemeenten

- B32.1 Indien een gemeente te klein wordt om een eigen kerkenraad te hebben, besluit de classis over de gevolgen daarvan.
- B32.2 Indien in een kleine gemeente minder dan drie diakenen zijn, wonen een of meer ouderlingen de diaconievergaderingen bij met adviserende stem.
- B32.4 Indien in een kleine gemeente minder dan drie ouderlingen zijn, wonen een of meer diakenen de kerkenraadsvergaderingen bij met adviserende stem.

B33 instituering, splitsing en samenvoeging van kerken

- B33.1 Instituering, splitsing of samenvoeging van kerken vindt plaats krachtens besluit van de betrokken kerkenraden, na raadpleging van de gemeenten en met voorafgaande goedkeuring van de classis.
- B33.2 De besluitvorming voorziet in een regeling van de gevolgen naar kerkelijk en eventueel statelijk recht.

C. het leven van de gemeente

C1 de gemeente

- C1.1 De gemeente vervult met de haar geschonken gaven de dienst in kerk en wereld waartoe Christus haar roept. De ambtsdragers stimuleren haar hiertoe en gaan haar hierin voor.

C2 kerkdiensten op zondag

- C2.1 De gemeente viert de zondag als dag van Christus' opstanding. De kerkenraad roept de gemeente daarvoor samen in openbare kerkdiensten, als regel twee maal per zondag.
- C2.2 In de kerkdiensten vindt de bediening van Gods Woord en van de sacramenten plaats alsook de dienst van lied en gebed en de dienst van barmhartigheid.

C3 inrichting van de kerkdiensten

- C3.1 De kerkenraad ziet toe op een inrichting van de kerkdiensten die is tot eer van God en die de opbouw en eenheid van de gemeente dient.
- C3.2 De kerken houden zich aan de generale regeling voor de kerkdiensten en maken gebruik van het kerkboek dat door de synode is vastgesteld.
- C3.3 Een van de zondagse kerkdiensten is doorgaans een leerdienst waarin aan de hand van de belijdenis van de kerk onderwijs wordt gegeven in de christelijke leer.

C4 bijzondere kerkdiensten

- C4.1 Op christelijke feestdagen komt de gemeente in kerkdiensten samen voor de verkondiging en viering van de grote heilsfeiten.
- C4.2 Het houden van kerkdiensten op andere dagen, in bijzondere situaties of voor bijzondere groepen wordt in de vrijheid van de kerken gelaten.

C5 bediening van de doop

- C5.1 De heilige doop wordt als zegel van Gods verbond bediend aan de pasgeboren kinderen van de gelovigen en aan volwassenen die zich tot God bekeren en nog niet eerder waren gedoopt.
- C5.4 Aan volwassenen wordt de doop bediend nadat zij openbare belijdenis van hun geloof hebben gedaan.
- C5.5 De kerken erkennen de doop die elders in een christelijke kerkgemeenschap op geldige wijze en in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is bediend.

C6 viering van het avondmaal

- C6.1 De gemeente viert in haar kerkdiensten regelmatig het heilig avondmaal zoals het door Christus is ingesteld.
- C6.2 De kerkenraad kan zijn medewerking verlenen aan een viering van het avondmaal aan huis of in bijvoorbeeld instellingen van gezondheidszorg, justitie of defensie.

C7 toegang tot het avondmaal

- C7.1 Tot het avondmaal in de gemeente worden toegelaten zij die belijdenis van hun geloof hebben afgelegd naar de gereformeerde leer en die godvrezend leven.
- C7.2 Doopleden en wie zich van buiten de gemeente komend tot God bekeren, ontvangen kerkelijk onderwijs ter voorbereiding op hun openbare geloofsbelijdenis.
- C7.3 Voor de toelating tot de openbare geloofsbelijdenis is onderzoek door de kerkenraad en instemming van de gemeente nodig.
- C7.4 Voor het ontvangen van gasten aan het avondmaal houden de kerken zich aan de generale regeling.

C8 kerkelijke registratie

- C8.1 De kerkenraad draagt zorg voor een goede registratie van wie tot de gemeente behoren.
- C8.2 De geregistreeerde gegevens worden zorgvuldig beheerd en alleen gebruikt voor kerkelijke doeleinden.
- C8.3 Het kerklidmaatschap sluit aan bij het feitelijke woonadres en de vastgestelde kerkgrenzen. Afwijking hiervan is alleen mogelijk bij onderlinge overeenstemming tussen de betrokken kerkenraden.

C9 binnenkomst in de gemeente

- C9.1 Wie uit een zusterkerk bij de gemeente binnenkomt, wordt door de kerkenraad op basis van zijn attestatie als lid aanvaard. Hiervan wordt aan de gemeente mededeling gedaan.
- C9.2 Over de toelating in andere gevallen beslist de kerkenraad met inachtneming van de generale regeling. De toelating behoeft de instemming van de gemeente.

C10 vertrek uit de gemeente

- C10.1 Kerkleden die verhuizen, ontvangen op hun verzoek en na mededeling aan de gemeente een attestatie voor de kerkenraad in de plaats waarheen zij vertrekken, met gelijktijdige kennisgeving aan die kerkenraad.

C16 onttrekking

- C16.1 Wanneer iemand aangeeft niet langer tot de gemeente te willen behoren, zich zonder kennisgeving bij een andere kerkgemeenschap aansluit of bij verhuizing naar elders geen attestatie aanvraagt, en daar ondanks inspanningen van de kerkenraad en de gemeente bij blijft, berust de kerkenraad daarin en doet hij van de beëindiging van het lidmaatschap mededeling aan de gemeente.
- C16.2 Wanneer iemand lange tijd elk contact met de ambtsdragers onmogelijk maakt, verklaart de kerkenraad na instemming van de gemeente zijn lidmaatschap voor beëindigd.

C11 huwelijk

- C11.6 De kerkenraad bevordert een goede voorbereiding op het christelijk huwelijk.
- C11.1 De kerkenraad ziet er op toe dat leden van de gemeente die zich als man en vrouw aan elkaar willen verbinden, daarvoor een burgerlijk huwelijk aangaan en dat kerkelijk laten bevestigen.
- C11.3 De huwelijksbevestiging vindt plaats in een kerkdienst en behoeft de instemming van de gemeente.
- C11.4 Over de bevestiging van een huwelijk van doopleden of van een huwelijk waarin man of vrouw niet tot een gereformeerde kerk behoort, beslist de kerkenraad.

- C11.5 In geval van echtscheiding en van hertrouwen na echtscheiding is de kerkenraad bevoegd tot een eigen oordeel over de kerkelijke consequenties daarvan met inachtneming van de generale regeling.

C12 opvoeding en onderwijs

- C12.1 Ouders verplichten zich bij de doop hun kinderen te onderwijzen in de leer van de Schriften en hen op te voeden tot een leven met God.
- C12.2 De kerkenraad spoort de ouders aan om voor hun kinderen zoveel mogelijk gebruik te maken van onderwijs dat overeenstemt met de leer van de kerk.
- C12.3 De kerken streven naar goede relaties met het gereformeerd en ander christelijk onderwijs.

C13 geloofsleven en toerusting

- C13.1 De gemeenteleden geven inhoud aan hun geloofsleven in dagelijkse omgang met God in bijbellezing en gebed en ook door lied en gesprek.
- C13.4 Zij zetten zich ook gezamenlijk in om te groeien in kennis van God en inzicht in de Schriften.
- C13.2 De ambtsdragers rusten de gemeente toe in de weg van prediking, catechese, pastoraat en diaconaat. Zij bestrijden denkwijzen en invloeden die met de zuivere leer in tegenspraak zijn of die schade doen aan een heilig leven.

C14 onderlinge gemeenschap, pastoraat en diaconaat

- C14.1 De gemeenteleden zien als leden van het lichaam van Christus in liefde naar elkaar om en dienen elkaars heil en welzijn in woord en daad.
- C14.5 De ambtsdragers en gemeenteleden dragen ieder voor hun deel bij aan de pastorale en diaconale zorg in de gemeente.
- C14.3 De kerken treffen voorzieningen voor pastoraat in bijzondere situaties, zoals voor mensen met een bijzondere beperking en leden die voor enige tijd in het buitenland verblijven.
- C14.4 De kerk is met Woord en gebed rond de begrafenis van een gemeentelid aanwezig.

C15 de missionaire roeping

- C15.2 De kerken zoeken in woord en daad met het evangelie van Christus hen die God niet kennen of van hem vervreemd zijn.
- C15.3 De evangelieverkondiging is er op gericht de medemens te brengen tot een leven met God in de gemeenschap van de kerk.
- C15.6 Waar kerken de gelegenheid krijgen om elders in de wereld mee te werken aan de verkondiging van het evangelie, gebeurt dat zo veel mogelijk in samenwerking met in de regio reeds aanwezige kerken. De inrichting van het werk en de positie van de werkers worden voor de Nederlandse zijde daarvan geregeld in de generale regelingen.

D. de kerkelijke tucht

D1 karakter en reikwijdte van de tucht

- D1.1 Aan de verkondiging van het Woord van God en de bediening van de sacramenten is de kerkelijke tucht verbonden.
- D1.2 Zij is gericht op de eer van God, het behoud van de zondaar en de heiligheid van de gemeente.
- D1.3 De tuchtoefening draagt als kerkelijke discipline een geestelijk karakter.
- D1.4 De kerkelijke tucht gaat over ernstige zonden in leer en leven, die aanstoot geven in de gemeente.

D2 onderling vermaan

- D2.1 De leden van de gemeente zijn van Godswege verplicht elkaar te steunen in de strijd tegen de zonde. Zij vermanen elkaar liefdevol naar de regel die Christus in Matteüs 18 heeft gegeven.
- D2.2 Wanneer het onderling vermaan tot bekering en verzoening leidt, wordt geen mededeling aan de kerkenraad gedaan.
- D2.3 Leidt het vermaan niet tot bekering, dan wordt de kerkenraad ingelicht.

D3 middelen van kerkelijke tucht

- D3.1 De kerkenraad gebruikt als middelen van kerkelijke tucht:
  1. het ambtelijk vermaan;
  2. de ontzegging van de toegang tot het avondmaal;
  3. de inschakeling van voorbede en vermaan door de gemeente.
- D3.2 Als laatste middel kan de kerkenraad overgaan tot buitensluiting uit de gemeente.

D4 wijze van optreden

- D4.1 Voor maatregelen van tucht zijn zorgvuldig onderzoek en oordeelsvorming vereist. De betrokkene heeft daarbij de gelegenheid zich te verantwoorden.
- D4.2 De kerkenraad is verantwoordelijk voor zorgvuldige communicatie in het proces van tuchtoefening.

D5 vermaan over belijdende leden

- D5.1 De kerkenraad gaat over tot ambtelijk vermaan wanneer er sprake is van een ernstige zonde waarvan iemand zich niet bekeert.
- D5.2 In het vermaan confronteren de ambtsdragers de zondaar met het Woord van God en trachten zij hem in regelmatig bezoek en gesprek liefdevol tot berouw en bekering te brengen.
- D5.3 Wanneer de zondaar zijn schuld belijdt, echte tekenen van berouw toont en zich metterdaad bekeert, aanvaardt de kerkenraad daarin zijn verzoening met God en de gemeente. De kerkenraad oordeelt over de mededeling daarvan aan de gemeente.

D6 ontzegging en afhouding van het avondmaal

- D6.1 Wanneer iemand het vermaan van de ambtsdragers verwerpt of zich schuldig maakt aan een ernstige zonde die de gemeente dreigt te besmetten, ontzegt de kerkenraad hem de toegang tot het heilig avondmaal zolang er geen bekering volgt.
- D6.2 Wanneer iemand de toegang tot het avondmaal is ontzegt, heeft hij niet het recht om een kind te laten dopen en huwelijksbevestiging te ontvangen. Ook mag hij zijn stemrecht niet uitoefenen.
- D6.3 In een ernstige situatie waarover een goed oordeel nog niet mogelijk is, kan de kerkenraad iemand van de avondmaalsviering afhouden ter wille van de heiligheid van de gemeente.

D7 vermaan over volwassen doopleden

- D7.1 Wanneer iemand als kind is gedoopt, maar als volwassene niet komt tot openbare belijdenis van geloof, blijven de gemeenteleden en de ambtsdragers hem daartoe stimuleren en vermanen.
- D7.2 Wanneer een volwassen dooplid zich in woord en daad afkerig toont van de dienst van God, roepen de ambtsdragers hem op tot bekering.
- D7.3 Wanneer hij echte tekenen van berouw toont en zich metterdaad bekeert, aanvaardt de kerkenraad daarin zijn verzoening met God en de gemeente. De kerkenraad begeleidt hem op de weg naar openbare geloofsbelijdenis.

D8 voorbede en vermaan door de gemeente

- D8.1 Wanneer een belijdend lid of volwassen dooplid ondanks het vermaan in zijn ernstige zonde blijft volharden, gaat de kerkenraad over tot publieke tuchtoefening door bekendmaking aan de gemeente. Het besluit van de kerkenraad behoeft vooraf de goedkeuring van de classis. Hierbij is artikel D4.1 van toepassing.
- D8.2 Bij de mededeling aan de gemeente worden de zondaar en zijn verharding bekend gemaakt, met de oproep om voor hem te bidden en hem aan te sporen tot bekering. De kerkenraad kan deze oproep herhalen.
- D8.4 Wanneer de zondaar zijn schuld belijdt, echte tekenen van berouw toont en zich metterdaad bekeert, aanvaardt de kerkenraad daarin zijn verzoening met God en de gemeente. De kerkenraad doet daarvan mededeling aan de gemeente.

D9 buitensluiting

- D9.1 Wanneer een zondaar geen berouw toont en zich niet bekeert, gaat de kerkenraad over tot buitensluiting uit de gemeente.
- D9.2 Het besluit van de kerkenraad behoeft vooraf de goedkeuring van de classis en de instemming van de gemeente.
- D9.3 Voor de buitensluiting worden de vastgestelde formulieren gebruikt.

D10 terugkeer

- D10.1 Wanneer iemand die als belijdend lid is buitengesloten, met berouw tot God en tot de gemeente terugkeert, wordt hij in de weg van openbare schuldbelijdenis weer in de gemeenschap van de kerk opgenomen. Hiervoor is de instemming van de gemeente vereist.
- D10.3 Wanneer iemand die als volwassen dooplid is buitengesloten, met berouw tot God en tot de gemeente terugkeert, wordt hij in de weg van openbare geloofsbelijdenis weer in de gemeenschap van de kerk opgenomen. Hiervoor is de instemming van de gemeente vereist.
- D10.2 Bij schuldbelijdenis en geloofsbelijdenis worden de vastgestelde formulieren gebruikt.

D11 afwijkende opvattingen

- D11.1 Wanneer een lid van de gemeente op een bepaald punt afwijkt van de gezonde bijbelse leer, kan hij met zijn overtuiging worden verdragen onder de volgende voorwaarden:
- a. hij is bereid om zich te verantwoorden tegenover de Heilige Schrift en zich daaruit te laten onderwijzen;
  - b. hij voert geen actieve propaganda voor zijn opvattingen;
  - c. hij stelt geen daden die ingaan tegen de aanwijzingen van de kerkenraad.

E. kerkelijk samenleven

E3 meerdere vergaderingen

- E1.2 De kerken komen in het verband van de Gereformeerde Kerken in Nederland samen in classes, particuliere synodes en de generale synode.
- E2.2 Deze meerdere vergaderingen behandelen evenals de kerkenraden alleen kerkelijke zaken en doen dat op kerkelijke wijze.
- E2.3 Zij stellen een regeling vast voor hun werkzaamheden met inachtneming van de hen door de kerkorde opgedragen taken.
- E3.2 De ambtsdragers die naar een meerdere vergadering worden afgevaardigd, hebben opdracht en bevoegdheid te handelen en te besluiten in gebondenheid aan de Bijbel, de belijdenis van de kerk en de kerkorde.
- E3.4 Na behandeling van hun agenda worden de meerdere vergaderingen gesloten en eindigt de bevoegdheid van de afgevaardigden.
- E3.5 De meerdere vergaderingen kunnen zich laten bijstaan door deputaten, die met uitvoerende taken worden belast en nieuwe besluitvorming voorbereiden.
- E3.6 Elk deputaatschap ontvangt een instructie voor zijn taken en bevoegdheden.

E4 classis

- E4.2 De kerken in een classis komen ten minste vier keer per jaar in vergadering bijeen.
- E4.3 Uit elke kerk worden de predikant en een ouderling afgevaardigd. Zijn er meer predikanten aan een kerk verbonden, dan gaan zij bij toerbeurt. Waar een predikant ontbreekt, neemt een ouderling zijn plaats in.
- E4.4 Predikanten die niet zijn afgevaardigd wonen zoveel mogelijk de vergadering bij en hebben adviserende stem.
- E4.5 In de classis ontmoeten de kerken elkaar voor onderlinge steun en advies en zien zij op elkaar toe.
- E4.6 De classis is verder bevoegd om te handelen over alle zaken waarvan de kerken eerder afgesproken hebben ze gezamenlijk te behartigen.

E5 naburige kerk

- E5.1 De classis wijst voor elke kerk in de classis een andere classiskerk aan als naburige kerk. De kerkenraad van de naburige kerk is belast met de taken die hem door of krachtens de kerkorde worden opgedragen.

E6 kerkvisitatie

- E6.1 Jaarlijks vindt namens de classis in elke kerk de kerkvisitatie plaats.
- E6.2 De visitatie is gericht op het adviseren, aansporen en vermanen van de ambtsdragers met het oog op de opbouw van de gemeente en de vrede tussen de kerken.
- E6.3 Voor de visitatie stelt de classis een college van visitatoren aan, waarvan de taken en de werkwijze worden vastgelegd in een regeling.
- E6.4 Desgevraagd bieden visitatoren hulp bij moeiten of conflicten in een gemeente.

E11 particuliere synode

- E11.1 De particuliere synode komt eens in de drie jaar in vergadering bijeen voor de aanwijzing van de afgevaardigden naar de generale synode.
- E11.2 Er zijn vier particuliere synodes. De ressorten worden vastgesteld door de generale synode.
- E11.3 Elke classis vaardigt een predikant en een ouderling af naar de particuliere synode.
- E11.4 De particuliere synodes zijn verder uitsluitend belast met de kerkelijke rechtspraak volgens artikel F7.

E7 generale synode

- E7.1 De kerken komen eens in de drie jaar samen in een generale synode.
- E7.2 In buitengewone omstandigheden kan de generale synode vervroegd worden samengeroepen door het moderamen van de laatstgehouden synode.
- E7.3 Elke particuliere synode vaardigt vier predikanten en vier ouderlingen af naar de generale synode.
- E7.4 In de generale synode komen alle kerken bijeen ter regeling van de zaken:
  - a. die de kerkorde daarvoor aanwijst; of
  - b. die in de classes niet konden worden afgehandeld; of
  - c. waarvan door de kerken eerder is afgesproken om die gezamenlijk in de generale synode te behartigen.

E8 bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen

- E8.1 De kerken kunnen voor speciale doeleinden, zoals voor missionair werk of kerkelijke beheerszaken, samenwerken in bijzondere kerkelijke organisaties.
- E8.2 Een meerdere vergadering kan voor de uitvoering van haar taken of voor het werk in de kerken een kerkelijke instelling in het leven roepen.
- E8.3 Zowel voor een bijzondere kerkelijke organisatie als voor een kerkelijke instelling wordt een rechtsvorm gekozen binnen de mogelijkheden die art. 2: 2 van het Burgerlijk Wetboek daarvoor biedt. Hun bestuur en beheer wordt geregeld bij statuut.
- E8.5 De bijzondere kerkelijke organisaties en de kerkelijke instellingen houden zich aan de kerkorde en de regelingen en besluiten van de meerdere vergaderingen.

E9 andere kerken in Nederland

- E9.1 De kerken werken in relaties met andere kerkgemeenschappen aan kerkelijke eenheid die in Gods Woord en de gereformeerde belijdenis is verankerd.
- E9.2 De kerkenraden dragen bij contact en samenwerking met andere kerken zorg voor goede communicatie met de gemeente en met de classis. Bij gewichtige beslissingen is de instemming van de gemeente en de goedkeuring van de classis nodig, een en ander volgens de generale regeling.
- E9.5 Wanneer een samenwerkingsgemeente tot stand komt, bepalen de kerkenraden gezamenlijk welk kerkelijk recht van toepassing zal zijn.
- E9.3 In contacten met kerken en groepen waarmee nog geen overeenstemming in geloven en belijden bestaat, komen de kerken op voor de gezonde bijbelse leer.
- E9.4 De kerken tonen betrokkenheid bij gemeenschappen van christenen die zich van buiten Nederland hier hebben gevestigd.

E10 kerken buiten Nederland

- E10.1 De kerken onderhouden naar vermogen oecumenische betrekkingen met kerken van gereformeerde belijdenis in het buitenland, gericht op geestelijke ontmoeting, bemoediging en hulp. Zij respecteren daarbij de eigen historie en context van elke kerk.
- E10.2 Met kerken waarmee bijzondere banden bestaan kan door de synode een zusterkerkrelatie worden aangegaan, die wederzijdse aanvaarding van elkaars leden en predikanten inhoudt.
- E10.3 De kerken kunnen participeren in internationale kerkelijke verbanden, organisaties en instellingen.

F. besluitvorming en rechtsmiddelen

F1 besluitvorming

- F1.1 De kerkelijke vergaderingen nemen hun besluiten na goede voorbereiding en met verwerking van eerdere besluitvorming.
- F1.3 Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen.
- F1.2 Een afgehandelde zaak behoort niet opnieuw aan de orde te worden gesteld, tenzij er sprake is van nieuwe feiten of gewijzigde omstandigheden of inzichten.
- F1.4 De kerkelijke vergaderingen voorzien in zorgvuldige vastlegging, communicatie en archivering van hun besluiten.

F2 rechtskracht, inwerkingtreding en uitvoering

- F2.1 Een besluit van een kerkelijke vergadering heeft bindende rechtskracht.
- F2.2 Een besluit treedt direct in werking, tenzij het besluit zelf een andere termijn vermeldt.
- F2.3 De kerkenraden dragen zorg voor de uitvoering van de besluiten van de meerdere vergaderingen.
- F2.4. De uitvoering van een besluit kan niet van iemand worden verlangd, als dit hem persoonlijk in zijn geweten in strijd brengt met Gods Woord. De betrokkene dient bereid te zijn zich te verantwoorden volgens artikel F4, F7 en F8.

F4 bezwaar

- F4.1 Tegen een besluit van de kerkenraad dat aantoonbaar:
  - a. in strijd is met het Woord van God of de kerkorde; of
  - b. de opbouw van de gemeente schaadt; of
  - c. iemand persoonlijk onrecht aandoet, waarin hij niet kan berusten;
 kan bij de kerkenraad bezwaar worden gemaakt.
- F4.2 Het bezwaar wordt schriftelijk ingediend binnen zes weken na de bekendmaking van het besluit en heeft geen opschortende werking.
- F4.4 Op een verzoek tot opschorting beslist de kerkenraad zo spoedig mogelijk. Tegen dit besluit is beroep mogelijk volgens art. F7.
- F4.5 De kerkenraad heroverweegt zijn eerder besluit en neemt een beslissing op het bezwaar.
- F4.6 In zaken waarin de classis in eerste aanleg beslist, geldt het recht van bezwaar overeenkomstig art. F4.1 tot F4.5 op dezelfde wijze.

F5 kerkelijke rechtspraak

- F5.1 De kerkelijke rechtspraak is een bijzondere taak van de meerdere kerkelijke vergaderingen in onderscheiding van hun reguliere besluitvorming.
- F5.2 In een kerkelijk geschil dient de kerkelijke rechtsgang te worden gevolgd zoals in de volgende artikelen omschreven.

F6 vrede door recht

- F6.1 De kerkelijke rechtsgang is gericht op herstel van vrede door recht.
- F6.2 Zij kenmerkt zich door bijbelse wijsheid en voldoet aan de eisen van eerlijke rechtspraak. Daartoe worden in het bijzonder gewaarborgd:
  - a. het doen van zorgvuldig onderzoek;
  - b. het toepassen van hoor en wederhoor;
  - c. het recht om zich te laten bijstaan door een adviseur of raadsman;
  - d. de mogelijkheid van het horen van getuigen;(…)
  - e. het zo nodig raadplegen van deskundigen;
  - f. gelijke toegang tot relevante stukken voor beide partijen;

- g. een gemotiveerde schriftelijke uitspraak;
  - h. het treffen van een voorziening in spoedeisende situaties.
- F6.3 De synode stelt een generale regeling vast voor de kerkelijke rechtspraak. Deze is van toepassing op de procedures volgens art. F7 tot F11.

F7 beroep

- F7.1 Tegen een beslissing op bezwaar van de kerkenraad staat beroep open op de classis op de gronden als vermeld in art. F4.1 voor het gemeentelid dat bezwaar heeft ingesteld en voor degene die persoonlijk belanghebbende is bij de beslissing.
- F7.4 Tegen een beslissing van de kerkenraad die met goedkeuring van de classis is genomen en tegen een beslissing op bezwaar van de classis als bedoeld in art. F4.6 staat op gelijke wijze beroep open op de particuliere synode.
- F7.5 Het beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de beslissing op bezwaar en heeft geen opschortende werking.
- F7.3 De uitspraak van de classis respectievelijk particuliere synode is bindend voor partijen.

F8 hoger beroep

- F8.1 Indien de betrokkene of de kerkenraad niet kan berusten in de uitspraak in beroep van de classis respectievelijk particuliere synode, staat hoger beroep open op de generale synode op de gronden als vermeld in art. F4.1.
- F8.4 Het hoger beroep wordt schriftelijk ingesteld binnen zes weken na verzending van de uitspraak in beroep en heeft geen opschortende werking.
- F8.3 De uitspraak van de generale synode is bindend voor partijen.

F9 herziening

- F9.1 Herziening van een uitspraak in hoger beroep van de generale synode is slechts mogelijk:
- a. op verzoek van een partij in het geschil dat bij de uitspraak is beslist; en
  - b. indien er sprake is van nieuwe feiten of omstandigheden, die dateren van vóór de uitspraak en die, waren zij bij de synode bekend geweest, tot een andere uitspraak zouden hebben kunnen leiden.
- F9.2 De herzieningsuitspraak is bindend voor partijen.

F10 rechtspraak in predikantszaken

- F10.1 Bij een besluit van de kerkenraad op basis van art. B13 tot B22 staat, in afwijking van art. F7, voor de predikant beroep open bij de commissie van beroep in predikantszaken, met dien verstande dat:
- a. beroep inzake de gronden van een besluit tot schorsing of tot afzetting wordt ingesteld bij de particuliere synode;
  - b. geen beroep mogelijk is tegen de verlenging van een schorsing.
- F10.2 Van een uitspraak van de commissie of van de particuliere synode staat voor de predikant en de kerkenraad hoger beroep open op de generale synode. Art. F8.3 is van overeenkomstige toepassing.
- F10.4 De generale synode stelt een generale regeling vast voor de rechtspraak in predikantszaken.

F11 klachtrecht bij seksueel misbruik

F11.1 Ter zake van seksueel misbruik door een kerkelijke functionaris in een kerkelijke relatie staat een klachtrecht open op de klachtencommissie seksueel misbruik in kerkelijke relaties volgens de generale regeling.

F12 revisie

F12.1 Revisie kan worden verzocht van besluiten van de generale synode, voor zover het niet betreft uitspraken in hoger beroep.

F12.2 Kerkenraad en classis kunnen revisie verzoeken met betrekking tot elk besluit van de generale synode.

F12.3 Kerkleden kunnen alleen revisie verzoeken van besluiten van de generale synode waardoor zij rechtstreeks in hun eigen belang zijn getroffen.

F12.4 Een revisieverzoek wordt ingediend en door de generale synode behandeld volgens de vastgestelde generale regeling.

G. materiële aangelegenheden

G1 financiële bijdragen en onderlinge steun

- G1.1 De kerken dragen naar vermogen bij aan de financiële instandhouding van de kerk.
- G1.2 De kerken ondersteunen elkaar zo nodig in financiële zin.

G2 bestuur en beheer

- G2.1 De kerkenraden, de classes, de particuliere synodes en de generale synode zorgen voor een behoorlijk bestuur en beheer in alle materiële aangelegenheden.
- G2.2 Zij voorzien in voorschriften omtrent de financiële administratie, de jaarrekening, het jaarverslag en de jaarlijkse begroting en waarborgen dat er sprake is van een deugdelijke periodieke financiële controle en toezicht.

G3 rechtspersoonlijkheid

- G3.1 Overeenkomstig de Nederlandse wetgeving komt rechtspersoonlijkheid toe aan:
  - a. de plaatselijke kerk;
  - b. de classis en de particuliere synode waarin de kerken regionaal en ressortaal zijn verenigd;
  - c. de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland.
- G3.2 Bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in art. E8.3, bezitten eveneens rechtspersoonlijkheid naar statelijk recht.

G4 vertegenwoordiging

- G4.1 Ten behoeve van het statelijk rechtsverkeer gelden de volgende vertegenwoordigingsregels in en buiten rechte:
  - a. een kerk wordt vertegenwoordigd door twee of meer personen die daartoe bij schriftelijk besluit van de kerkenraad zijn aangewezen en gevolmachtigd;
  - b. de classis respectievelijk de particuliere synode wordt vertegenwoordigd door twee of meer deputaten of andere personen die daartoe bij hun instructie of bij schriftelijk besluit zijn aangewezen en gevolmachtigd;
  - c. de gezamenlijke Gereformeerde Kerken in Nederland worden vertegenwoordigd door twee of meer deputaten of andere personen die daartoe door de generale synode bij hun instructie of bij schriftelijk besluit zijn aangewezen en gevolmachtigd.
- G4.3 De vertegenwoordiging in het statelijk rechtsverkeer in en buiten rechte van bijzondere kerkelijke organisaties en kerkelijke instellingen, als bedoeld in art. E8.3, wordt geregeld in hun statuut.

H. slotbepaling

H1 vaststelling en wijziging kerkorde

- H1.1 Deze kerkorde is in eerste lezing vastgesteld door de generale synode van Harderwijk 2011 en in tweede lezing door de generale synode ..
- H1.2 Wijziging van de kerkorde kan alleen plaats vinden door de generale synode met inachtneming van de generale regeling.